

דומיה, אימה, והתגלות

מסע אל שורשי החוויה הקיומית היהודית

מבוסס על ניתוח פנומנולוגי של מעמד הר סיני ועבודת הכהן הגדול

אל מול הסף: אימת המוות כחוויה לימינאלית

אימת המוות אינה רק אינסטינקט הישרדותי,
אלא תמצית החוויה האקזיסטנציאליסטית.
היא מפגש עם נקודת ה'ספיות' (הלימינאלית) -
המפגש בין 'היש' התוסס לבין 'האין' הבלתי נודע.
אימה זו לוכדת את התודעה ומשתקת אותה,
נוכחות שהיא עוצמתית שבעתיים מכל דיבור
יצירתי.

**"אימת המוות המהדהדת...
חודרת אל ליבו התוסס של
החיים ומשתקת אותם"**

מעמד הר סיני: הקול שאין לו יָד

”כשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה, צפור לא צווח, עוף לא פרח...
אלא העולם שותק ומחריש”
(מדרש שמות רבה כט, ט)

המשמעות הפילוסופית: זהו קול 'א-דיאלקטי'.
הוא אינו מזמין לשיחה או תגובה, אלא משתק
את המרחב כולו. הוא בולע את העליונים
והתחתונים אל תוך דממה מוחלטת כדי להראות
שאין עוד מלבדו.

המדרש מצביע על אנומליה פיזיקלית: לרוב,
לקול יש יָד ('בת קול'). אולם קולו של האל
בסיני היה נטול הדהוד ("לא היה לקולו בת
קול").

”כי תאכלנו האש הגדולה הזאת”

אם-יִסְפִּים אֲנַחְנוּ, לְשִׁמְעַ... וּמָתְנוּ” (דברים ה, כב).

המסגור מחדש של משה

משה מסביר שה'ראה' לא נועדה להמית, אלא למנוע חטא ('לְבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרָאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תִחַטְאוּ') המודעות התמידית ל'אין/מוות' היא בסיס המחויבות המוסרית.

משבר הספיות

ההתגלות היא פרדוקס: אי אפשר לשמוע את קול האל החי ולהישאר בחיים. זוהי חציית גבול קיומית.

ההקשבה החיצונית: רעש, המון, ומבול

בעוד ישראל עמדו בדממה בסיני, אומות העולם (בייצוגו של בלעם) שמעו רעש, רעש, המולה ואימה.

שאלו את בלעם: 'שמא מבול בא לעולם?'

הם תפסו את ההתגלות כקטסטרופה טבעית, כאפוקליפסה של הרס החוקיות. בלעם נדרש לגלות להם את הסוד: הרעש החיצוני הוא רק קליפה ל'חמדה טובה' ולעוז שהאל נותן לעמו.

נביאי ישראל: קול דממה דקה

רוח גדולה וחזק... לא ברוח ה'

רעש... לא ברעש ה'

אש... לא באש ה'

ואַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְּקָה"
(מלכים א י"ט).

הנביאים, בניגוד לאומות העולם, מבינים שוהרס הוא רק הקליפה. הם שומעים את ה'הד'
הבוקע מן השתיקה ("קול הבא מתוך הדמנוך הדממה" - רש"י). הם אינם שומעים את
הדממה עצמה, אלא את הרישום שהיא מותירה.

משה רבינו: העמידה בתוך הדממה

משה הוא 'עניו מכל אדם' כי כדי לשמוע את הדממה המוחלטת, על האדם לאיין את עצמו (אין'). משה אינו צופה בריק; הוא קיים בתוכו.

חנוכת המשכן: אש של התגלות

לאחר חודשים של הכנה וציפייה דרוכה, העם ממתין לראות האם השכינה תשרה במעשה ידיהם. הרגע הוא רגע של מתח עצום בין התקווה לבין החרדה.

"וַתֵּצֵא אֵשׁ, מִלְּפָנֵי יְהוָה... וַיֵּרָא כָּל-הָעָם וַיִּרְאוּ, וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם" (ויקרא ט, כד).

נדב ואביהו: סכנת הקירבה

"בְּקִרְוֵי אֶקְדֵּשׁ"

נדב ואביהו מקריבים 'אש זרה'.
אותה אש שקיבלה את הקורבן
ברגע הקודם, היא האש
שאוכלת אותם כעת.

המוות אינו עונש שרירותי,
אלא תוצאה של 'עודף קירבה'
(Overdose) להתגלות. הם חצו
את קו ה'ספיות' ללא המרחק
הנדרש, והתמוססו אל תוך האין
האין האלוהי.

ויקדם אהרן

התשובה השקטה

שתיקתו של אהרן אינה רק ביטוי לאבל או להכנעה. זוהי הפנמה טוטאלית של האירוע. אם הבנים חטאו ב'שבירת השתיקה' (התפרצות פנימה), האב מתקן זאת על ידי 'התגלמות השתיקה'. ככהן גדול, הוא מתיישר עם האימה האלוהית דרך הדממה.

יום הכיפורים: ריטואל של חיים ומוות

השעיר לעזאזל
שילוח הכאוס והמוות
אל המדבר.

הכניסה לקודש
הקודשים
כניסה אל דממת המוות
כדי לאשרר את החיים.

הכהן הגדול משחזר את הסכנה של נדב ואביהו, אך בתוך גבולות טקסיים נוקשים.
העם כולו עומד במתח: האם הכהן 'יצא בשלום' מהמפגש עם האין?

ונתנה תוקף: השופר והדממה

וּבְשׁוֹפֵר גָּדוֹל
גָּדוֹל יִתְקַע.
וְקוֹל דְּמָמָה
דְּקָה יִשְׁמַע.

השופר הוא צעקה פרימאלית,
פשוטה ("קול פשוט"). הוא
הוא מנפץ את השגרה ומוביל
אל "קול הדממה הדקה".

גם המלאכים רועדים
(וְחִיל וְרַעְדָה יֵאָחֲזוּן), מה
שמאשר שהמפגש עם
הדין האלוהי הוא מפגש עם
אימת המוות ושבריריות
הקיום.

אפוקליפסה מול התגלות

המשמעות המילולית	(יוונית) Apokálypsis = התגלות / חשיפה.
התפיסה החילונית	אש, חורבן, סוף העולם. רעש וכאוס.
התפיסה היהודית	החורבן הוא רק הקליפה. ההתגלות האמיתית היא הדממה (Demama) (Kol) שנשארת אחרי שהרעש שוכך.

חורבן לבדו הוא חסר משמעות. הוא הופך להתגלות רק אם הוא משאיר אחריו דממה הבונה את התודעה מחדש.

שתי דרכים מול הסוף

Carpe Diem (הורטיוס)

"נצל את היום".

מכיוון שהמוות וודאי, אין משמעות אלא לרגע הזה.

ניתוק מהעתיד המוביל לנהנתנות.

דום ליהוה (תהילים)

"התחולל לו". המתנה שקטה.

מכיוון שאנו סופיים, אנו נאחזים באינסופי.

השורש ד.מ.ם קשור לתחלת (תקווה).

דום לה' והתחולל לו

אימת המוות הופכת ליראת שמיים. זוהי הערובה המוסרית שלנו. אנו מוזמנים להתמיר את האימה (Terror) ליראה (Awe), ואת הרעש לדממה (Dumiyah).

